

Wat heb je geleerd?

Sterk en kwetsbaar

Dieren en planten kunnen heel sterk zijn en toch uitsterven. Mammoeten waren heel sterk, maar ze konden niet tegen de klimaatverandering. Een tijger is sterker dan een mens, maar toch bedreigen mensen het voortbestaan van de tijger. Om bedreigde dieren en planten te behouden, beschermen we de natuur. Door de uitstoot van broeikasgassen wordt ons klimaat warmer. Dat is ook slecht voor de mensen zelf. Laaggelegen gebieden kunnen onder water lopen. Om dat te voorkomen werken we aan groene energie.

De levende planeet

Op de aarde is al een miljard jaar lang **flora** en **fauna**. Door **fossielen** weten onderzoekers dat het leven er vroeger anders uitzag. Honderd miljoen jaar geleden leefden er bijvoorbeeld dinosauriërs. Planten en dieren zijn uitgestorven en er zijn nieuwe bij gekomen. Dieren kunnen uitsterven omdat het **klimaat** verandert en het **voedselaanbod** verdwijnt.

De natuur in evenwicht

Otters staan aan de top van de **voedselketen**. De otter ging dood, omdat het **milieu** vervuild was. De otter at vis waar te veel gif in zat. Zo verdween de otter uit Nederland. Op het koraalrif leven allerlei dieren samen. Door **overbejaging** verdwenen er veel vissen. Om dieren tegen uitsterven te beschermen moet je zorgen voor een **natuurlijk evenwicht**.

Oerbossen

Oerbossen zijn duizenden jaren oud. Mensen hebben er geen invloed op gehad. Het **oerbos** is de **leefomgeving** van veel planten- en diersoorten. Organisaties als het Wereld Natuur Fonds kopen grote stukken oerbos om de **natuur te beschermen**.

Het wordt steeds warmer

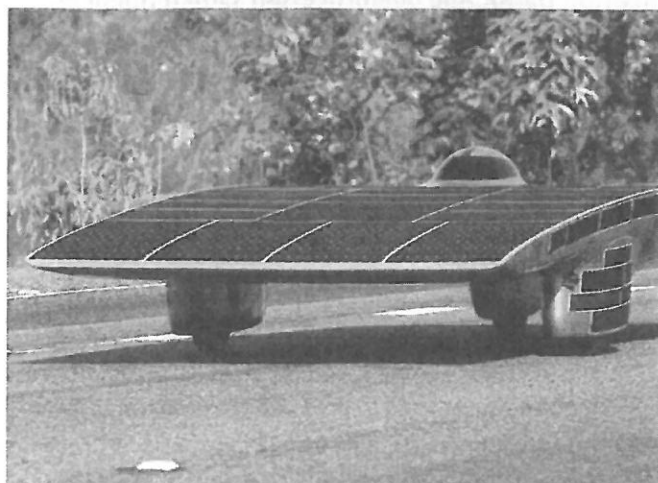
Planten gebruiken koolzuurgas bij de **fotosynthese**. Door fossiele brandstoffen te verbranden, zorgt de mens voor te veel koolzuurgas. Te veel koolzuurgas in de dampkring zorgt voor het **broeikas effect**. Daardoor wordt het warmer en kan de **zeespiegel stijgen**. Dat zorgt voor overstromingen. Door **groene energie** te gebruiken, kunnen we de klimaatverandering stoppen.

Mensen zorgen er ook voor dat dieren uitsterven.

Als de vissen dood zijn, heeft de otter niets te eten.

Nederland won met de 'Nuna' een race voor auto's die rijden op zonne-energie.

Hoofdstuk 3 Planten en dieren

Les 1

De fauna

Alle dieren die in een gebied leven, noem je de fauna van dat gebied.

De flora

Alle planten die in een gebied groeien, noem je de flora.

Het fossiel

Een restje van een plant of dier dat van steen is geworden.

Het klimaat

De gemiddelde temperatuur en vochtigheid in een gebied.

Het voedselaanbod

Het eten dat aanwezig is voor een dier.

Les 2

Het milieu

De omgeving waar mensen en dieren leven.

Het natuurlijk evenwicht

Een leefomgeving waarin planten en dieren op een gezonde manier kunnen samenleven.

De overbejaging

Het wegnemen van veel dieren doordat mensen op ze jagen.

De voedselketen

Een rij van dieren en planten die elkaar opeten. Bijvoorbeeld: de otter eet grote vissen. De grote vissen eten kleine vissen. En deze eten weer waterdiertjes.

Les 3

De leefomgeving

De omgeving waarin dieren en planten leven en groeien.

De natuurbescherming

Het nemen van maatregelen om ervoor te zorgen dat de natuur behouden blijft.

Het oerbos

Een heel oud bos waarop de mensen geen invloed hebben gehad.

Les 4

Het broeikaseffect

Het verschijnsel dat het op aarde langzaam warmer wordt doordat er steeds meer koolzuurgas in de lucht komt.

De fotosynthese

Het proces waarbij een plant van koolzuurgas, water en zonlicht zelf suikers en zetmeel aanmaakt.

De groene energie

Energie die het milieu niet vervuult, bijvoorbeeld wind- en zonne-energie.

De zeespiegelstijging

De stijging van de hoogte van het zeewater. Volgens onderzoekers zal de hoogte van de zeespiegel stijgen.

Woordenschat

Naam _____

Woordenboekje

de brandstof *een stof die je gebruikt om een motor te laten draaien, zoals benzine*
Deze auto verbruikt heel veel brandstof per kilometer.

de dampkring *de laag lucht rond de aarde en rond sommige andere planeten*
De raket vliegt tot ver boven de dampkring.

het keurmerk *een teken op een product waaruit blijkt dat het goedgekeurd is*
Aan dit keurmerk kun je zien dat het product gezond is.

de landbouw *het laten groeien van bijvoorbeeld graan en gras op het land*
In dit gebied houden boeren zich bezig met landbouw.

het landschap *een groot stuk land dat zich kenmerkt door bijvoorbeeld duinen, bossen, weilanden of bergen.*
Midden in het landschap staat een grote boom.

het medicijn *een middel tegen een ziekte. Het wordt ook wel een geneesmiddel genoemd*
De oude man gebruikte allerlei medicijnen.

het riool *de buizen onder de grond waar het water uit bijvoorbeeld de wc doorheen gaat*
Het riool kwam uit in zee. Daardoor raakte de zee erg vervuild.

het uitsterven *ophouden met bestaan*
De mammoet is een uitgestorven dier.

de ijstijd *een periode in de tijd waarin het erg koud was*
Tijdens de laatste ijstijd, kwam het ijs net niet tot aan Nederland.

de zeespiegel *de hoogte van het zeewater*
Volgens onderzoekers zal de zeespiegel in de toekomst stijgen.